

Kunnanhallitus	§ 234	12.11.2018
Tekninen lautakunta	§ 24	21.03.2019
Tekninen lautakunta	§ 30	25.02.2021

ALOITE JOUTSAN LIITTYMISESTÄ KUNTA-ALAN ENERGIATEHOKKUUSSOPIMUKSEEN JA HINKU-HANKKEESEEN

47/11.03.00/2018

Kunnanhallitus 12.11.2018 § 234

Lea-Elina Nikkilä on jättänyt kunnanvaltuustolle 29.10.2018 aloitteen, jossa hän esittää, että kunnat voivat päätöksenteollaan vaikuttaa muun muassa maankäytön, energiatuotannon ja liikenteen päästöihin kunnan alueella. Keski-Suomessa kunnat tekevät kunta-alan energiatehokkuussopimuksia, joiden avulla kunnat saavat tukea energiainvestointeihin. Sopimuskaudella selvitetään kulutuksen nykytila ja etsitään kannattavat säästö- ja tehostamiskohteet. Päästöjä vähennetään erityisesti parantamalla kiinteistöjen energiatehokkuutta, luopumalla öljystä ja lisäämällä uusiutuvan energian käyttöä. Työssä auttaa uusiutuvan energian kuntakatselmus, jonka tekemiseen saa jopa 50% avustuksen.

Lea-Elina Nikkilän mukaan Joutsan tilanne on monelta osin hyvä. Meillä on biopolttoaineisiin tukeutuva Joutsan Lämpö Oy ja Joutsan Ekokaasu Oy, joiden toiminta pitää turvata. Lisäksi esimerkiksi kunnan katuvalaistus kannattaa muuttaa kokonaan led-lampuilla tuotettavaksi. Näin on mahdollista saada 60 % kustannussäästö.

Kansainvälisen ilmastopaneelin IPCC:n raportti 8.10.2018 osoitti, että ilmastomuutoksen torjumisessa ei ole hetkeäkään hukattavaksi. Kunnilla on merkittävä rooli edistää toimia, joilla vähennetään alueen kasvihuonepäästöjä. HINKU -hanke tarjoaa kunnille asiantuntemusta, verkostoitumista, tietoa hyvistä käytännöistä ja hyville teoille näkyvyyttä.

HINKU-hankkeessa kunta sitoutuu valtuuston päätöksellä tavoittelemaan koko alueensa kasvihuonepäästöjen vähentämistä 80 %:lla vuoden 2007 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Uudet ratkaisut ovat olleet kunnille kustannustehokkaita, esimerkiksi aurinkopaneelien yhteishankintojen vuoksi.

Kunnat kilpailevat tulevaisuudessa yhä enemmän palveluista, yrityksistä ja asukkaista. Nykyhetken haasteisiin aktiivisesti reagoiva kunta houkuttelee niin yrityksiä kuin asukkaitakin.

Lea-Elina Nikkilä esittää, että Joutsa tekee kunta-alan energiatehokkuussopimuksen. Tavoitteeksi tulee asettaa hiilineutraali kunta ja siihen pääsemiseksi kunnan tulee lähteä mukaan HINKU -hankkeeseen.

Kunnanjohtajan ehdotus:

Kunnanhallitus päättää asiasta.

Kunnanjohtajan muutettu ehdotus:

Kunnanhallitus päättää antaa asian teknisen lautakunnan valmisteltavaksi.

Päätös:

Kunnanjohtajan ehdotus hyväksyttiin.

Tekninen lautakunta 21.03.2019 § 24

Hinku-kunnat ovat sitoutuneet tavoittelemaan 80 prosentin päästövähennystä vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta. Kunnat pyrkivät vähentämään ilmastopäästöjään lisäämällä uusiutuvan energian käyttöä ja parantamalla energiatehokkuutta. Kunnat kannustavat myös paikallisia yrityksiä ja asukkaita ilmastotekoihin. Hinku-kunnaksi ryhtyminen edellyttää Hinku-kriteerien täyttymistä. Hinku-kriteerit on laatinut Suomen ympäristökeskus (SYKE).

Hinku-kriteereillä tarkoitetaan kuntien ilmastomuutoksen hillintätoimia ja linjauksia, joilla kunta uskottavasti sitoutuu vähentämään oman toimintansa kasvihuonekaasupäästöjä sekä vaikuttamaan alueensa toimijoihin (asukkaat, yritykset, maa- ja metsätalousyrittäjät sekä vapaa-ajan asukkaat) siten, että alueen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisessä tavoitellaan hiilineutraaliutta. Hinku-kriteerit täyttävästä kunnasta saa käyttää nimitystä Hinku-kunta. Hinku-kunnat kuuluvat Hinku-foorumiin ja saavat oikeuden käyttää Hinku-logoa. Hinku-kriteerit on päivitetty huhtikuussa 2014.

Tavoite

• Kunta on valtuuston päätöksellä sitoutunut tavoittelemaan koko alueensa kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä 80 % vuoden 2007 tasosta vuoteen 2030 mennessä.

Prosessit

- Kunta ottaa kasvihuonekaasupäästönäkökulman huomioon kaikessa merkittävässä päätöksenteossaan.
- Kunta liittyy työ- ja elinkeinoministeriön, Energiaviraston ja Kuntaliiton väliseen sopimukseen, jossa ne sitoutuvat Kunta-alan energiatehokkuussopimuksen toimenpiteisiin ja tavoitteisiin. Kunta-alan energiatehokkuussopimukseen liittyvät kunnat liittävätkin ensisijaisesti asuinrakennuskantansa asuinkiinteistöjä koskevaan toimenpideohjelmaan.
- Kunta nimeää yhteyshenkilön, joka toimii tiedonvälittäjänä kunnan ja SYKEN välillä.
- Kunta perustaa Hinku-työryhmän, jossa on edustettuna tärkeimmät hallinnonalat. Työryhmä pyrkii aktiivisesti vähentämään eri hallinnonalojen toiminnasta aiheutuvia kasvihuonekaasupäästöjä. Työryhmä voi olla sama kuin esimerkiksi kunnan johtoryhmä tai Kunta-alan energiatehokkuussopimuksen työryhmä.
- Työryhmä ja yhteyshenkilö vastaavat seuraavista tehtävistä:
 - o Kunnalle laaditaan vuosittain suunnitelma päästöjä vähentävistä investoinneista. Investoinnit hyväksytään seuraavan vuoden talousarviossa.
 - o Kunnalle laaditaan vuosittain hillintätoimien suunnitelma eli vuosikello, joka osoittaa, millä toimenpiteillä ja investoinneilla kasvihuonekaasupäästöjä pyritään vähentämään koko kunnan alueella.

Vuosikello sisältää suunnitellut investoinnit sekä keinoja asukkaiden ja paikallisten yritysten aktivoimiseen.

- o Kunnan alueella toteutuneet merkittävimmät hillintätoimet kootaan vuosittain ja julkaistaan kunnan verkkosivuilla sekä Energialoikka verkkopalvelussa. Toimenpiteisiin liitetään mahdollisuuksien mukaan saavutetut päästövähennykset. SYKE voi tarvittaessa täydentää tiedot Energialoikkaan.
- o Kunnan henkilöstölle ja kunnanvaltuustolle tiedotetaan vuosittain hankkeen saavutuksista.
- o Alueen asukkaille, yrityksille sekä maa- ja metsätalousyrittäjille viestitään ilmastomuutoksen hillinnän mahdollisuuksista.

Kunta-alan energiatehokkuussopimus

Suomessa on käynnistynyt uusi energiatehokkuussopimuskausi vuosille 2017–2025.

Energiatehokkuussopimukset ovat tärkeä osa Suomen energia- ja ilmastostrategiaa ja ensisijainen keino edistää energian tehokasta käyttöä Suomessa. Vastuullinen ja tehokas energiankäyttö vähentää ilmastomuutosta aiheuttavia hiilidioksidipäästöjä. Vapaaehtoiset sopimukset valtion ja toimialojen yhdessä valitsema tapa täyttää Suomelle asetetut kansainväliset energiatehokkuusveloitteet. Kattavalla ja tuloksekkaalla sopimustoiminnalla veloitteet on jatkossakin mahdollista saavuttaa ilman erillistä uutta lainsäädäntöä tai muita uusia pakkokeinoja.

Energiatehokkuussopimuskausi 2017–2025 jatkaa vuoden 2016 lopussa päättynyttä energiatehokkuussopimusten kautta 2008–2016. Kunta-alan energiatehokkuussopimus on työ- ja elinkeinoministeriön, Energiaviraston ja Kuntaliiton välinen sopimus energian tehokkaammasta käytöstä kunta-alalla.

Kunnat, kaupungit ja kuntayhtymät allekirjoittavat liittyjäkohtaisen energiatehokkuussopimuksen, jossa ne sitoutuvat Kunta-alan energiatehokkuussopimuksen toimenpiteisiin ja tavoitteisiin. Sopimuksen mukaisesti liittyjän asuinrakennuskanta liitetään ensisijaisesti Kiinteistöalan energiatehokkuussopimuksen vuokra-asuntoyhteisöjä koskevaan toimenpideohjelmaan.

Veloitteet liittyjälle

Liittyjän tavoite

Liittyvä kunta asettaa liittyessään ohjeellisen energiamääräisen (MWh) tehostamistavoitteen kaudelle 2017–2025 ja välitavoitteen vuodelle 2020. Tavoite lasketaan liittymishetkellä käytössä olevasta normaalista toimintaa edustavan kalenterivuoden energiankäytöstä.

- Tavoite vuodelle 2025 vastaa 7,5 % liittyjän energiankäytöstä ja tavoite vuodelle 2020 vastaa 4 % liittyjän energiankäytöstä.
- Vuosina 2014–2016 toteutettujen ja raportoitujen energiatehokkuustoimien säästöt voi halutessaan ottaa huomioon asettamalla vuodelle 2025 energiamääräisen (MWh) tavoitteen, joka vastaa 10,5 % liittyjän energiankäytöstä ja välitavoitteen vuodelle 2020, joka vastaa 7 % liittyjän energiankäytöstä.

Tavoitevuosina 2020 ja 2025 liittyjän energiankäytön ei edellytetä olevan sopimukseen liittymistilannetta alempi.

Liittyjän velvoitteet

Liittyvä kunta sisällyttää energiatehokkuuden jatkuvan parantamisen osaksi käytössä olevia tai käyttöön otettavia johtamisjärjestelmiä tai toimintasuunnitelmia.

Energiansäästö tavoitteiden saavuttamiseksi liittyjä sitoutuu, kun se on teknisesti ja taloudellisesti sekä terveys-, turvallisuus- ja ympäristönäkökohdat huomioon ottaen mahdollista:

- Toiminnan organisointiin ja suunnitteluun.
- Energiankäytön tehostamismahdollisuuksien selvittämiseen.
- Kustannustehokkaiden energiankäytön tehostamistoimien toteuttamiseen.
- Energiatehokkuuden huomioon ottamiseen suunnittelussa ja hankinnoissa.
- Henkilökunnan koulutukseen ja energiatehokkuusasioiden viestintään.
- Vuosittaiseen raportointiin.
- Liittynyt yritys/kunta pyrkii uuden energiatehokkaan teknologian käyttöönottoon ja lisäämään uusiutuvien energialähteiden käyttöä.
- Liittynyt yritys tai kunta raportoi vuosittain edellisen vuoden energiankäytöstä ja siihen liittyvistä tehostamistoimista sekä muista liittyvien toimien toteutumisesta energiatehokkuussopimusten seurantarjestelmään.

Jokainen energiatehokkuussopimukseen liittyvä kunta toteuttaa toimia omista lähtökohdistaan ja sitoutuu tekemään parhaansa tavoitteen saavuttamiseksi. Yritysten toimenpiteet ja velvoitteet on käsitelty tarkemmin kussakin toimenpideohjelmassa ja kunta-alan liittyjille Kunta-alan energiatehokkuussopimuksessa.

Sopimukseen liittyminen

1. Kunta tutustuu Kunta-alan energiatehokkuussopimukseen ja liittymisdokumenttiin (sis. liittyjän energiatehokkuussopimus + liittymistiedot).
2. Liittyjä kerää ja täyttää sopimuslakohtaisessa liittymisdokumentissa edellytetyt tiedot, jotka sisältävät myös sopimuksen mukaisen liittyjäkohtaisen ohjeellisen energiansäästö tavoitteen.
3. Kunta toimittaa allekirjoitetun ja asianmukaisesti täytetyn liittymisdokumentin kahtena kappaleena Energiavirastoon.
4. Kunnan liittymisdokumentti tarkastetaan Energiavirastossa.
5. Kunta liitetään Kunta-alan energiatehokkuussopimukseen, kun Energiavirasto on todennut allekirjoitetun Liittyjän energiatehokkuussopimuksen ja liittymistiedot asianmukaisiksi, allekirjoittanut puolestaan Liittyjän energiatehokkuussopimuksen ja toimittanut jäljennöksen niistä Motivaan merkittäväksi liittymisrekisteriin.

(Asian valmistelija ympäristötarkastaja Marika Masalin-Weijo puh. 040 - 347 9209).

Ympäristötarkastajan ehdotus:

Tekninen lautakunta toteaa, että ilmastomuutoksen hillitsemiseksi tehtävät toimenpiteet ovat tärkeitä. Toimenpiteitä voi tehdä ilman mm. HINKUun tai kunta-alan energiatehokkuussopimukseen liittymistäkin.

Tekninen lautakunta pitää mahdollisena, että kunta liittyisi kunta-alan energiatehokkuussopimukseen. Liittyminen kuitenkin edellyttää, että kunta varaa riittävät resurssit, jotta liittyjän veloitteet voidaan täyttää. HINKU-kunnaksi liittyminen edellyttää, että kunta liittyy kunta-alan energiatehokkuussopimukseen.

Lautakunta toteaa, että HINKU-kunnaksi liittymistä kannattaa tarkastella vasta mahdollisen energiatehokkuussopimukseen liittymisen jälkeen.

Päätös:

Ympäristötarkastajan ehdotus hyväksyttiin sillä lisäyksellä, että mahdollinen liittyminen energiatehokkuussopimukseen toteutetaan teknisen johtajan valinnan jälkeen.

Tekninen lautakunta 25.02.2021 § 30

Joutsan kunnan tekninen lautakunta on jo aiemmin käsitellyt kuntien energiatehokkuussopimukseen liittymistä.

Hinku-kunnat tavoittelevat 80 % prosentin päästövähennyksiä vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta. Kunnat pyrkivät vähentämään ilmastopäästöjä lisäämällä uusiutuvan energian käyttöä ja parantamalla energiatehokkuutta. Kunnat kannustavat myös paikallisia yrityksiä ja asukkaita ilmastotekoihin.

Hinku hanke on jatkuva prosessi, joka vaatii jatkuvaa osallistumista niin viranhaltijoilta kuin luottamushenkilöiltä. Prosessissa kunta huomioi kasvihuonepäästöt päätöksenteon näkökulmasta. Prosessissa kunta on mukana sopimuksessa, jossa sitoudutaan toimenpiteisiin ja tavoitteisiin. Kuntaan on nimettävä yhteyshenkilö, joka toimii tiedonvälittäjänä. Lisäksi kuntaan perustetaan työryhmä, jossa hallinnonalan edustajat ovat edustettuina. Työryhmän henkilöille nimetään erilaisia tehtäviä, joiden kautta pyritään hillitsemään kasvihuonepäästöjä.

(Asian valmistelija: Juha-Matti Näykki, tekninen johtaja, puh 0400 646848)

Teknisen johtajan esitys:

Joutsan kunta ei liity Hinku-kunnaksi, koska henkilöstön ajankäyttöresurssit eivät ole riittävällä tasolla suhteessa siihen, miten paljon prosessi vaatisi paneutumista hankkeeseen.

Joutsan kunta sen sijaan voi omilla toimillaan edistää kunnan vähäpäästöistä toimintaa. Kunta voi omilla valinnoillaan edistää tavoitteiden saavuttamista parasta mahdollista tekniikkaa käyttäen. Joutsan kunta pyrkii tulevaisuuden rakentamisessa ja investoinneissa ottamaan huomioon kustannus- ja energiatehokkaat toteutustavat. Lisäksi kunta pyrkii parhaimpansa mukaan myös jakamaan tietoa niin yrityksille kuin yksityisille henkilöille energiatehokkaista ratkaisuista.

Päätös:

Teknisen johtajan ehdotus hyväksyttiin.
